

ДОКУМЕНТОЗНАВСТВО Й ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ У СИСТЕМІ СУЧАСНИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Алла Соляник

м. Харків

СИСТЕМА ЦИФРОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СУЧАСНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО ФАХІВЦЯ

Найважливішим трендом розвитку сучасного суспільства є розбудова цифрової економіки, основа якої – використання цифрових інформаційно-комунікаційних технологій в усіх сферах суспільної діяльності. Світовим лідером розбудови цифрової економіки є нині Велика Британія, в якій ще у 2010 р. був прийнятий закон «Про цифрову економіку», розроблена «Стратегія цифрової економіки», спрямована на прискорену цифровізацію усіх сфер життєдіяльності соціуму. У січні 2018 р. Кабінет Міністрів України ухвалив «Концепцію розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки», яка передбачає «здійснення заходів щодо впровадження відповідних стимулів для цифровізації економіки, суспільної та соціальної сфер, усвідомлення наявних викликів та інструментів розвитку цифрових інфраструктур, набуття громадянами цифрових компетенцій, а також визначає критичні сфери та проекти цифровізації, стимулювання внутрішнього ринку виробництва, використання та споживання цифрових технологій» [1]. Таким чином, найважливішою умовою розбудови в Україні цифрової економіки є наявність висококваліфікованих фахівців інформаційної галузі, що володіють цілісною системою цифрових компетентностей, які забезпечать ефективне використання усіх переваг новітніх інформаційно-комп'ютерних технологій, ресурсів та сервісів, докорінну модернізацію базових сфер життєдіяльності суспільства.

Зміст системи цифрових компетентностей розкрито в оновленій редакції «Рекомендацій (NLE) Європейського Парламенту та Ради ЄС щодо ключових компетентностей для навчання впродовж життя» [2]. Важливо

підкреслити, що цифрова компетентність названа в одному ряду з комунікативною, мовною, підприємницькою, громадянською, соціальною та навчальною компетентностями, компетентністю культурної обізнаності та самовираження. У поясненнях Робочої групи Європарламенту наведено розкриття складових системи цифрових компетентностей, серед яких:

- розуміння, як цифрові технології можуть підтримувати комунікацію, творчість та інноваційність, усвідомлення їх можливостей, обмежень, наслідків та ризиків;
- розуміння загальних принципів, механізмів та логіки, що лежить в основі цифрових технологій, які розвиваються, знання основ функціонування та використання різних пристроїв, програм та мереж;
- критичне ставлення до достовірності, надійності та впливу інформації та даних, що є доступними цифровими засобами, усвідомлення юридичних та етичних принципів, пов'язаних з використанням цифрових технологій;
- уміння використовувати цифрові технології для підтримки активного громадянства та соціальної інтеграції, співпраці з іншими, творчості для досягнення особистих, соціальних чи комерційних цілей;
- уміння використовувати, доступатись, фільтрувати, оцінювати, створювати, програмувати та поширювати цифровий контент;
- уміння керувати та захищати інформацію, вміст, дані та цифрові ідентичності, ефективно працювати з програмами, пристроями, штучним інтелектом та роботами;
- рефлексивне, критичне, допитливе ставлення до розвитку цифрових технологій, забезпечення етичного, безпечного та відповідального підходу до їх масового використання [3].

Екстраполюючи базові знання та навички, що визначають сформованість системи цифрових компетентностей у здобувачів першого рівня вищої освіти зі спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», необхідно модернізувати зміст діючих нині освітніх програм підготовки інформаційних фахівців. У цьому контексті варто зауважити, що у проекті стандарту першого рівня вищої освіти зі спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» у розділі IV «Перелік

компетентностей випускника» одинадцять з п'ятнадцяти фахових компетентностей спрямовані на реалізацією тих чи інших аспектів кваліфікованого використання цифрових технологій у галузі інформаційної, бібліотечної та архівної справи та/або у процесі навчання.

Зміст навчальних планів та програм фахових навчальних дисциплін зі спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» мають передбачати системний підхід до формування системи цифрових компетентностей, а саме: знання майбутнім бакалавром з інформаційної, бібліотечної та архівної справи сутності, принципів, механізмів функціонування цифрових технологій, їх можливостей, переваг, обмежень, наслідків та ризиків; критерії цінності, надійності, достовірності, відбору, засоби систематизації, архівування, захисту та зберігання цифрової інформації; особливості життєвого циклу цифрового документу; технології створення (зокрема й програмування), поширення, агрегації, захисту й довготривалого зберігання цифрового контенту, інструменти його пошуку, селекції, аналітико-синтетичної обробки; принципи керування цифровим контентом, технології контент-менеджменту та інженерії знань; правові, етичні, техніко-технологічні, економічні засоби та технології захисту та надання в користування цифрового контенту в глобальному мережевому середовищі.

Вельми актуальними в умовах інформаційного суспільства є знання та навички особистості, спрямовані на такі аспекти реалізації цифрової компетентності як «цифрове благополуччя» та «цифрова ідентичність», можливість самовираження в цифровому суспільстві, цифрова комунікативність та уміння співпрацювати в онлайн-спільнотах, розуміння необхідності дотримання етичних норм поведінки в соціальних мережах, підтримка принципів академічної доброчесності, володіння технологіями кібербезпеки та ін. В умовах стрімкого розвитку робототехніки та технологій штучного інтелекту майбутні інформаційні фахівці мають бути готовими ефективно опанувати все нові й нові виклики розгортання та ускладнення змісту цифрової компетентності.

Джерела та література:

1. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації: розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 січня 2018 р. № 67-р. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-shvalennya-konceptsiyi-rozvitku-cifrovoyi-ekonomiki-ta-suspilstva-ukrayini-na-20182020-roki-ta-zatverdzhennya-planu-zahodiv-shodo-yiyi-realizaciyi>.

2. Proposal for a council recommendation on Key Competences for Lifelong Learning 2018. – Режим доступу: <https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/recommendation-key-competences-lifelong-learning.pdf>.

3. Commission staff working document accompanying the document proposal for a council recommendation on Key Competences for LifeLong Learning. – Режим доступу : <https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/swd-recommendation-key-competences-lifelong-learning.pdf>

В'ячеслав Писаренко

Гаянє Сабурова

м. Полтава

**ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ-ДОКУМЕНТОЗНАВЦІВ
ДЛЯ СФЕРИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ**

Актуальність проблеми керування документацією в органах публічної влади зумовлена необхідністю підвищення рівня документаційного забезпечення управління на основі розвитку інформаційної та комунікативної складової управлінського процесу. Перехід до цілісного процесу керування управлінською документацією зумовлений багатоаспектною працею управлінських структур, наслідком якої є створення, упорядкування та в кінцевому результаті (з урахуванням зворотного зв'язку) включення до системи суспільних комунікацій значної кількості різноманітних як традиційних, так і електронних документів. Посилення ролі документації в